

1. Samenvatting voorstel

Het huidige hybride stelsel van vrijwillige brandweer en beroepsbrandweer, waarbij geen onderscheid bestaat in takenpakket en opleidingen van deze verschillende personeelssegmenten, is op grond van de Europese richtlijn deeltijdarbeid naar de toekomst toe onhoudbaar geworden. Om oplossingen te vinden voor dit probleem is een landelijke denktank taakdifferentiatie opgericht. Door de denktank zijn vier bouwstenen geformuleerd die kunnen leiden tot een oplossing. De voorstellen van deze denktank zijn besproken in het Veiligheidsberaad van 22 februari 2021 en 11 juni 2021. Daarnaast heeft gezamenlijk overleg plaatsgevonden met de Minister van Justitie en Veiligheid op 21 juni 2021. Er is afgesproken decharge te verlenen aan de denktank en een implementatieplan op te stellen voor bouwsteen 1 (opheffen situaties van verplichte beschikbaarheid bij vrijwilligers). Dit implementatieplan zal eind 2021 besproken worden in het Veiligheidsberaad. Tot die tijd zullen geen onomkeerbare stappen worden gezet.

De meerkosten van bouwsteen 1 bedragen voor de veiligheidsregio Hollands Midden naar schatting € 350k. Deze kosten worden geacht te worden gedekt door het Rijk aangezien deze veranderingen als een stelselwijziging worden beschouwd.

2. Algemeen

Onderwerp:	Stand van zaken taakdifferentiatie brandweer	Opgesteld door:	J.J. Zuidijk
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum	24 juni 2021
Agendapunt:	11.	Bijlage(n):	1
Portefeuille:	R. Cazemier (DB) J.J. Zuidijk (VD)	Status:	Besluitvormend
Vervolgtraject besluitvorming:	N.v.t.	Datum:	N.v.t.

3. Besluit

Het Algemeen Bestuur neemt kennis van de besluitvorming over de resultaten van de landelijke denktank taakdifferentiatie en het voorgenomen vervolgtraject.

4. Toelichting op het besluit*Aanleiding*

Het huidige brandweerstelsel is gebaseerd op een combinatie van vrijwillige en beroepsbrandweer. Hierbij hebben alle brandweermensen dezelfde taken en opleidingsvereisten. Door Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie kan de huidige situatie niet ongewijzigd in stand blijven.

Drie mogelijke opties

In 2019 zijn verschillende mogelijkheden aan de orde geweest om met deze problematiek om te gaan. Ten eerste de mogelijkheid om alle vrijwilligers dezelfde rechtspositie te geven als de beroepskrachten. Gezien het belang dat vrijwel alle betrokkenen hechten aan het hybride stelsel met de inzet van vrijwilligers, is dat geen logische optie.

Ten tweede de mogelijkheid om in Europa een uitzonderingspositie te bewerkstelligen ten aanzien van de rechtspositie van brandweervrijwilliger. De minister van Justitie en Veiligheid (JenV) heeft hiervoor aandacht gevraagd in Europees verband (i.c. buurlanden en de Europese Commissie), maar dit blijkt geen reële en haalbare optie. Dat heeft de minister van JenV ook meermaals aan de Tweede Kamer medegedeeld.

Ten derde de mogelijkheid om te bezien hoe er fundamenteel onderscheid kan worden gemaakt tussen de vrijwilliger en beroepsmedewerker.

Uitwerken optie 3

Op 14 juni 2019 hebben het Veiligheidsberaad en de minister van JenV besloten om gezamenlijk de mogelijkheden in beeld te brengen om brandweervrijwilligers en beroepskrachten zo te differentiëren en vorm te geven dat geen sprake is van spanning met de geldende wet- en regelgeving. Hiertoe is een denktank opgericht, onder leiding van de portefeuillehouder Brandweer van het Veiligheidsberaad.

Resultaten denktank

Op 22 februari 2021 heeft het Veiligheidsberaad kennisgenomen van de resultaten van de denktank. Door de denktank wordt voorgesteld om in de toekomst het principe van taakdifferentiatie bij de brandweer conform de onderstaande denkrichting toe te passen, zodat het hybride systeem van vrijwilligheid behouden kan blijven én voldaan kan worden aan de geldende wet- en regelgeving.

De denkrichting is gebaseerd op zes leidende principes, te weten (1) behoud van vrijwilligheid, (2) toekomstbestendigheid stelsel, (3) juridische houdbaarheid, (4) gelijkwaardige brandweezorg, (5) veiligheid van het brandweerpersoneel gegarandeerd en (6) de praktische uitvoerbaarheid. Verder is gebruik gemaakt van een ordeningsprincipe om het type taken in te delen in basistaken, specialistische taken en aanvullende taken. Deze principes, het model en de ordening vormden de basis voor de denkrichting.

Om fundamenteel onderscheid te maken tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers is gebruik gemaakt van vier bouwstenen. Samengevat treedt onderscheid op in termen van:

- Verplichte beschikbaarheid: de beroepsmedewerker heeft een verplichte beschikbaarheid (o.b.v. rooster of piket), terwijl de vrijwilliger nooit een verplichting heeft om een taak uit te voeren of beschikbaar te zijn (bouwsteen 1);
- Aantal repressieve taken: de beroepsmedewerker voert meer repressieve (specialistische) brandweertaken uit dan een vrijwilliger (bouwsteen 2);
- Type taken: de beroepsmedewerker voert naast de repressieve taken tevens koude taken en nieuwe taken uit in het kader van de 'bredere maatschappelijke inzet'. Voor de vrijwilliger geldt dat deze naast de repressieve taken tevens taken mag uitvoeren die een directe relatie (randvoorwaardelijk) hebben met de repressieve taken (bouwsteen 3);
- Vakbekwaam worden en blijven: de beroepsmedewerker volgt een opleiding met een langere opleidingsduur dan de vrijwilliger en het vakbekwaam blijven vraagt voor de beroepsmedewerker meer inspanning (bouwsteen 4).

Op basis van al deze bouwstenen is fundamenteel onderscheid gemaakt tussen beroepsmedewerkers en vrijwilligers bij de brandweer. Het gaat hierbij om het totaal van bouwstenen, dat wil zeggen dat de denkrichting als geheel zorgdraagt voor afdoende (juridisch) onderscheid tussen deze groepen medewerkers.

Door de denktank is geconcludeerd dat de denkrichting uitvoerbaar is, zij het met forse (organisatorische, personele en financiële) consequenties. Volgens extern juridisch advies is de

denkrichting juridisch houdbaar. Om de denkrichting daadwerkelijk te kunnen implementeren dient voldaan te worden aan enkele voorwaarden.

In de eerste plaats moet de denkrichting passen binnen het bestaande wettelijk kader ten aanzien van de Arbeidstijdenwet en het Arbeidstijdenbesluit. Wanneer (gekazerneerde) vrijwilligers een (parttime) beroepsaanstelling krijgen kan dit, gecombineerd met een fulltime hoofdbetrekking, in veel gevallen voor een juridische onhoudbare situatie zorgen. Vigerende regelgeving én de denkrichting moeten derhalve in lijn worden gebracht.

Daarnaast zijn de organisatorische, personele en financiële gevolgen van de denkrichting fors. De structurele meerkosten van de gehele denkrichting (bouwsteen 1 t/m 4) komen landelijk neer op tenminste € 75 miljoen per jaar, waarvan €30 miljoen voor bouwsteen 1.

Besluitvorming Veiligheidsberaad

In de vergadering van het Veiligheidsberaad op 22 februari 2021 is door een meerderheid van de aanwezigen voorgesteld aan de slag te gaan met bouwsteen 1 (opheffen situaties van verplichte beschikbaarheid bij vrijwilligers) en aanvullend onderzoek te doen naar de noodzaak en mogelijkheden ten aanzien van de bouwstenen 2, 3 en 4.

In het Veiligheidsberaad van 11 juni 2021 en in een gezamenlijk overleg met de Minister van J+V op 21 juni 2021 is besloten, mede naar aanleiding van discussie in de Tweede Kamer over dit onderwerp, het vervolg vooralsnog te beperken tot een het opstellen van een implementatieplan voor bouwsteen 1. Dit implementatieplan zal eind 2021 besproken worden in het Veiligheidsberaad. Tot die tijd zullen geen onomkeerbare stappen worden gezet. Daarnaast is aan de denktank decharge verleend.

De actuele situatie rondom taakdifferentiatie is helder uiteengezet in een brief van de Minister van J+V aan de Tweede Kamer van 16 juni 2021. Deze brief is (zonder bijlagen) ter informatie als bijlage toegevoegd.

5. Kader

Europese Richtlijn 97/81/EG d.d. 15 december 1997 (raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid)

6. Consequenties

Een besluit tot taakdifferentiatie tussen beroepskrachten en vrijwilligers op basis van de voorstellen van de denktank heeft binnen de Brandweer Hollands Midden de volgende consequenties:

Als gevolg van bouwsteen 1

1. Het consigneren van medewerkers in de kazerne Katwijk dient heroverwogen te worden. Bij voortzetting van consignatie op de huidige wijze dienen de vrijwilligersaanstellingen te worden omgezet in (parttime) beroepsaanstellingen.
2. De arbeidvoorwaarden voor deelname aan de flexibele invalpool (flexpool) dienen aangepast te worden. Deelname is in de toekomst uitsluitend mogelijk op basis van een (parttime) beroepsaanstelling.
3. Deelname aan piketdiensten zoals Officier van Dienst (OVD) en andere brandweerpiketten is uitsluitend mogelijk op basis van een (parttime) beroepsaanstelling.

Als gevolg van bouwsteen 2

4. Het takenpakket van de kazerne Leiden-Noord dient uitgebreid te worden met één specialistische taak.

Als gevolg van bouwsteen 3

5. Bredere inzet door vrijwilligers op ondersteunende taken die geen verband houden met de directe instandhouding van de eigen kazerne dient te worden afgebouwd.

Zoals bovenstaand omschreven richt de implementatie zich eerst op bouwsteen 1, waarna via een toetsing beoordeeld moet worden of er nog noodzaak is voor implementatie van de andere bouwstenen.

De financiële consequenties voor implementatie van bouwsteen 1 in de Veiligheidsregio Hollands Midden zijn door de denktank becijferd op circa € 350k per jaar. Deze extra kosten omvatten met name extra loonkosten (hogere inschaling, pensioenbijdrage, overwerkvergoeding).

7. Aandachtspunten / risico's

Het vraagstuk is – gezien de voorziene stelselwijziging – volgens het Veiligheidsberaad een stelstelverantwoordelijkheid. Daarbij komt dat in het verleden door het toenmalige kabinet is besloten dat vrijwilligers en beroepsmedewerkers aan dezelfde eisen voor vakbekwaamheid moeten voldoen en werd er al gesproken over parttime-professionals in plaats van vrijwilligers. Het ligt daarom in de rede dat de meerkosten als gevolg van de denkrichting door het Rijk gedragen worden. Het Veiligheidsberaad ziet dit als opschortende voorwaarde voor de implementatie van de denkrichting. Gezien de demissionaire status van het kabinet ligt het voor de hand dat een volgende regering dekking vindt voor deze financiële gevolgen. Ook het uitgangspunt dat de kwaliteit van de brandweezorg in Nederland niet mag leiden onder de invoering van deze denkrichting steunt deze gedachte.

8. Implementatie en communicatie

Verdere implementatie wacht op besluitvorming in het Veiligheidsberaad. Dit staat gepland voor het najaar van 2021. Tot die tijd zullen geen onomkeerbare stappen worden gezet.

Via de reguliere communicatiemedia binnen de veiligheidsregio worden de medewerkers op de hoogte gehouden over de voortgang binnen dit dossier.

9. Bijlagen

Brief aan Tweede Kamer van 16 juni 2021 met actuele beschrijving van de stand van zaken in dossier taakdifferentiatie.

10. Historie besluitvorming

DB 10 september 2020: Taakdifferentiatie tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers bij de brandweer.